

Torsdagen den 14 oktober

Kl. 12.00–12.31
14.00–15.12

§ 1 Upphävande av medgivande för utskotten att besluta om deltagande på distans vid utskottssammanträden

Tredje vice talmannen meddelade att kammaren den 17 juni 2020 på förslag av talmannen beslutat att tills vidare medge att utskotten skulle få besluta om deltagande på distans vid utskottssammanträden. Kammarens beslut hade fattats med anledning av de extraordinära förhållanden som till följd av pandemin väsentligen försvårat för ledamöterna att delta på plats vid utskottens sammanträden i Stockholm.

Tredje vice talmannen meddelade att talmannen i samråd med grupperna noterat att de synnerliga skäl som legat till grund för beslutet inte längre förelåg. Talmannen hade därför föreslagit att medgivandet att utskotten fick besluta om deltagande på distans vid utskottssammanträden skulle upphävas från och med den 25 oktober 2021.

Kammaren biföll detta förslag.

§ 2 Justering av protokoll

Protokollet för den 23 september justerades.

§ 3 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde att *Christina Nilsson* (SD) skulle tjänstgöra som ersättare för *Markus Wiechel* (SD) under tiden för hans ledighet den 20 oktober–24 november.

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2021/22:4 för tisdagen den 12 oktober i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från civilutskottet.

§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2021/22:32

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:32 Säkerhetspolitiska risker vid köp av ryskt kärnbränsle

av Mikael Damsgaard (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 29 oktober 2021.

Skälet till dröjsmålet är resa.

Stockholm den 12 oktober 2021

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Lena Nordström

Tf. expeditionschef

Interpellation 2021/22:40

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:40 Arbetsförmedlingens tillgänglighet
av Roger Haddad (L)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 12 november 2021.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 oktober 2021

Arbetsmarknadsdepartementet

Eva Nordmark (S)

Enligt uppdrag

Charlotte Kugelberg

Expeditionschef

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2021/22:4029, 4224 och 4231 till finansutskottet

2021/22:3657 och 4232–4236 till justitieutskottet

2021/22:411, 1010, 1040, 1065, 1155 och 1157 till socialutskottet

§ 7 Motioner för omedelbar hänvisning

4 149 motioner avlämnade under den allmänna motionstiden anmäldes.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionerna omedelbart skulle hänvisas till utskott enligt motionsförteckningens förslag.

Motionsförteckningen hade i bilaga fogats till detta protokoll.

Anf. 1 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Marléne Lund Kopparklint har frågat mig vilka åtgärder som jag ämnar vidta för att säkerställa att evidensbaserad vård görs tillgänglig för människor som har blivit utsatta för sexuella övergrepp i barn- och ungdomen samt hur jag ämnar verka så att det säkerställs att personal inom sjukvården fått evidensbaserad utbildning gällande specialiserad vård för sexuellt traumatiserade patienter.

Först och främst vill jag framhålla att regeringens målsättning är att alla som har utsatts för sexuellt våld, oavsett karaktär och oavsett om den som drabbats är ett barn eller en vuxen, ska få tillgång till en god vård baserad på bästa tillgängliga kunskap. Sverige är och ska vara ett föregångsland i arbetet för att förebygga och bekämpa alla former av våld. Detta innebär att stärka förmågan att stödja dem som utsätts.

Som Marléne Lund Kopparklint kanske känner till är det emellertid regionerna som är ansvariga för merparten av hälso- och sjukvården, vilket innebär vård vid sexuellt våld. Det är därmed upp till regionerna att avgöra hur vården ska organiseras för att kunna möta patientgruppens behov samt vilka utbildningsinsatser som bör vidtas. Särskilda specialistmottagningar för sexualbrottsutsatta är ett sätt att organisera vården, men det är, som jag nämnde nyss, inte regeringen utan regionerna som avgör hur vården ska organiseras på bästa sätt för att möta patienternas behov.

Som jag tidigare har nämnt har regeringen dock sett behov av nationella satsningar för att möta de utmaningar som finns i denna del av vården. Detta är också bakgrunden till den tilläggsöverenskommelse inom kvinnors hälsa och förlösningssvård mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner som har tecknats för 2021 och som innehåller satsningar på vården för personer som har utsatts för sexuellt våld. Satsningen syftar just till att stimulera en stärkt och långsiktigt hållbar kompetens samt likvärdig vård över hela landet för personer som blivit utsatta för sexuellt våld, inklusive en tydlig och sammanhållen vårdkedja.

Trots rådande pandemi har ett omfattande utvecklingsarbete bedrivits av regionerna med stöd av medlen från överenskommelsen. I den kartläggning som genomförts av SKR angående 2020 års arbete framgår att 16 regioner planerar att under 2021 genomföra insatser som syftar till att stärka vården för personer som utsatts för sexuellt våld. Det rör sig om insatser för att förstå behovsbilden samt inventeringar eller kartläggningar av hur vårdprocessen ser ut men också om att starta särskilda mottagningar. Regeringen har även beslutat om flera myndighetsuppdrag till bland annat Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg som syftar till att stödja huvudmännen i den fortsatta utvecklingen av vården.

Slutligen vill jag nämna det åtgärds paket för det fortsatta arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor som regeringen aviserade i somras. Av punkt 14 och 15 i åtgärds paketet framgår att insatser ska vidtas för att förbättra vården för våldutsatta kvinnor. Hur dessa insatser kommer att utformas kommer vi att få återkomma till i särskild ordning. Avslutningsvis vill jag säga att området är prioriterat av regeringen och kommer att vara så även fortsättningsvis.

Anf. 2 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Min interpellation rörde en elvaårig flicka som ställde frågan vilken vård som finns för henne. Hon har under sex års tid blivit utsatt för sexualbrott av sin så kallade – nej, jag vill inte omnämna honom som pappa. Förövaren dömdes till tio års fängelse. Vi kan kalla henne ”Lilla F”. Jag kommer att återkomma till denna flicka.

Jag vill börja med att säga: respektlöst, skamligt och obetänksamt. Sedan skulle jag vilja fortsätta genom att citera socialministern: ”Regeringens målsättning är att alla som har utsatts för sexuellt våld, oavsett karaktär och oavsett om den som drabbats är ett barn eller en vuxen, ska få tillgång till en god vård baserad på bästa tillgängliga kunskap. Sverige är och ska vara ett föregångsland.”

Fru talman! Ursäkta min frustration! Den kommer att genomsyra hela detta anförande. Men barns liv står faktiskt på spel. När, fru talman, satte regeringen upp denna målsättning? I går, eller? Eftersom det har gått käpprätt åt skogen gällande detta har jag svårt att tro att regeringen med socialminister Hallengren i spetsen ligger på så värst mycket för att rädda barn och vuxna från det lidande som det medför att utsättas för sexualbrott och övergrepp i barndomen. Det har inte hänt någonting, trots att kritik förts fram från olika håll under lång tid. Med all respekt för kartläggningsprocesser – den tiden är förbi.

Om regeringen hade vidtagit åtgärder hade det inte stått 1 000 personer i kö bara i Stockholmsregionen till Wonsa, den enda specialismottagning som har den adekvata traumabehandling som krävs för att behandla sexualbrottsoffer. Det hade inte sett ut så att 93 procent av dem som söker sig till denna mottagning uppger att de redan har försökt få hjälp av sjukvården men har fått söka sig vidare till Wonsa.

Fru talman! Patienterna som kommer till Wonsa upplever att de inte får hjälp av sjukvården. Det upplever ”Lilla F” också. De skattar fortfarande för PTSD och depression. Risken för självmordsförsök stiger för sexualbrottsutsatta och tonåringar efter kontakt med vården. Varför tror ministern att det är så, om vården fungerar bra?

I stället för att hålla på och svamla, vilket jag anser att minister Hallengren gör, borde ministern se till att inrätta ett nationellt centrum för klinisk metodutveckling och forskning med uppdrag att stötta regionerna i detta.

Sedan blir jag inte klok på ministerns kastande fram och tillbaka. Ena stunden säger ministern att det inte är regeringens ansvar och roll att styra över sjukvården utan att det är regionerna som ska göra detta. I nästa sekund säger ministern att det är regeringen som gör det när den ser behov av det.

Hur många argument behöver ministern ha för att förstå att det finns ett enormt behov av adekvat vård för personer som har blivit utsatta för sexuella övergrepp i barndomen? Den här kritiken för också SKR fram. Nu är det viktigt att vi ser till att det finns en tydlig vårdkedja. När inte regionerna klarar av det, vem ska då ta ansvar om inte riksdagen och regeringen? Vilka ytterligare argument behöver socialministern?

Anf. 3 ULRIKA KARLSSON (M):

Fru talman! Jag kommer i den här delen att inrikta mig på sexuella övergrepp mot barn. Det är vanligare än vi tror. År 2007 visade en undersökning att en av tio flickor och en av tjugo pojkar hade utsatts sexuellt. Alldeles nyligen kom Stiftelsen Allmänna Barnhuset med sin kartläggning av sexuella övergrepp mot barn. Den visade att ett av fem barn är utsatt. Det betyder att det är sex barn i varje skolklass i Sverige som är utsatta för sexuella övergrepp. Det är skrämmande siffror. Än mer fasansfullt blir det när man betänker att bakom varje siffra finns det ett ansikte på en försvarslös flicka eller pojke.

Konsekvenserna av att utsättas för sexuella övergrepp i barndomen är gigantiska för barnen, deras familjer, andra personer i deras närhet och för samhället i stort. De här barnen löper ökad risk att utsätta andra för våld och övergrepp senare i livet, och alla barn har faktiskt rätt till en trygg barndom. Enligt Agenda 2030 har regeringen också förpliktat sig att se till att all form av våld och tortyr mot barn ska elimineras, och ändå ökar det.

Att hela 25 procent av Sveriges alla barn är utsatta för sexuella övergrepp kräver en konkret handling. Den här frågan borde stå överst på dagordningen. Jag tackar ministern för svaret. Jag läser att målsättningen är att alla barn som har utsatts för sexuellt våld ska få tillgång till god vård. Men det stora frågetecknet kvarstår: Hur?

Vidare hänvisar ministern i sitt svar till att regionerna är ansvariga. Det är regionerna som har ansvaret. Där vill jag ändå påminna ministern om att regeringen själv initierade ett projekt tillsammans med Stiftelsen Allmänna Barnhuset som under tre år arbetade med att ta fram en modell för stöd till och behandling av barn som utsatts för sexuella övergrepp, sexuellt våld eller annat fysiskt våld. Det arbetet skedde i nära samarbete med fem regioner i Sverige. Man tog helt enkelt fram en modell.

Bakgrunden till projektet var att barn som utsatts för övergrepp inte alltid fick det stöd och den behandling som de behövde och hade rätt till och att barn och föräldrar föll mellan stolarna. Ingen hade överblick över vilka insatser som fanns. Ingen hade i uppdrag att hålla ihop allt det som barnet behövde för att få sin rehabilitering. Allting var helt enkelt väldigt rörigt.

För att täcka upp det behov som finns när det gäller stöd för rehabilitering och för att uppnå en god vård för de utsatta barnen presenterade Stiftelsen Allmänna Barnhuset därför modellen Det fjärde rummet.

Jag vill fråga ministern: Vad är ministern villig att göra med detta? Är ministern villig att gå vidare med Det fjärde rummet från Stiftelsen Allmänna Barnhuset? Är ministern villig att gå vidare med att också lagstifta att alla regioner ska ha ett obligatoriskt barnahus?

Anf. 4 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Med all respekt för Ulrika Karlssons fråga tänker jag att frågan om barnahus ändå kanske är lite grann ifrån vad interpellationen handlar om. Barnahus är någonting vi ser väldigt positivt på. Hur många regioner som i dag står utan barnahus kanske Ulrika Karlsson vet bättre än jag. Men det är väldigt många som har det. De ser möjligen något olika ut. Så sent som för några veckor sedan besökte jag Kronoberg, som också har ett barnahus nu. De beskrev det som att de var lite sena i startblocken men att det nu är på plats. Jag tror att vi har kommit långt där.

Det blir en lite märklig diskussion att stå här tre veckor efter en liknande interpellationsdebatt med Marlène Lund Kopparklint och återigen ha en diskussion om att när regionerna inte organiserar vården på ett tillräckligt tillfredsställande sätt ligger ansvaret för det i stället hos regering och riksdag.

Jag försökte i mitt inledningsanförande att beskriva det, och jag ska försöka upprepa det igen. Det är naturligtvis så att vi kan stödja regionerna, vilket vi gör genom överenskommelser. En överenskommelse handlar just om kvinnors hälsa. Där har man gjort ett särskilt tillägg som handlar om det ska finnas en tydlig vårdkedja för personer som blivit utsatta för sexuellt våld eller könsstympning, med resurstillskott.

Det handlar också till exempel om budgeten. Vi har lagt fram förslag om en lag om hälso- och sjukvårdens spårsäkring efter sexualbrott. Det förslaget är remitterat, och det finns pengar för införandet. Det går naturligtvis att göra saker nationellt. Men det handlar om att den specifika vården organiseras genom en samlad mottagning och hur man samverkar inom och mellan regionerna. Det är viktigt att säga att arbetsgivarna har ett stort ansvar för den frågan som de inte bara kan lämna vidare.

Vad går då pengarna till, och händer det verkligen ingenting? Man kan när vi står här i riksdagens kammare nästan få intrycket att ingenting händer på området, och så är det inte heller. Det finns en tioårig nationell strategi om mäns våld mot kvinnor som verkligen är ett helhetsgrepp om frågorna.

Ingen av oss kan nöja oss med att vi ska lindra, stödja och ge bästa tänkbara vård till dem som blir utsatta. Vi ska förstås också bedriva ett arbete så att färre utsätts. Det måste vara utgångspunkten. Det är naturligtvis ambitionen i den tioåriga nationella strategin.

Sedan ett år tillbaka finns det också 89 program vid universitet och högskolor som omfattar fysioterapeuter, psykologer, socionomer och så vidare som helt enkelt ska ha en kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Det är ändå ett unikt sätt att arbeta. Vi försöker freda den högre utbildningen. Alla de förändringar som vi vill ha eller ambitioner som vi politiskt må ha kan man inte lägga in i utbildningen. Men detta är frågor som är så betydelsefulla och så viktiga att alla i de yrkesgrupper som kommer i kontakt med barn och unga eller vuxna som har drabbats av, förekommit vid, eller råkat ut för våld i en nära relation ska veta hur man ska se, upptäcka och veta hur man ska hantera det.

Det finns flera regioner som jobbar med bland annat samlad mottagning med kunskapscentrum och som på olika sätt jobbar för att förbättra omhändertagandet av kvinnor som utsatts för sexuella övergrepp. Jag vill verkligen säga att mycket händer. Det betyder inte att vi inte kan bli bättre och att inte mer kan göras.

Anf. 5 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Ministern behöver inte upprepa något för mig. Jag kommer mycket väl ihåg vad som säs för tre veckor sedan. Jag kan också upplysa ministern om att vi nog kommer att stå här igen om tre veckor. Jag kommer att stå här varenda månad om så krävs så länge inte regeringen gör det den ska.

Det finns uppenbarligen en brist. Om människor faller mellan stolarna, som de uppenbarligen gör, behöver regeringen gå in och agera. Vart ska man annars vända sig? Det sa jag också till ministern i förra debatten som vi hade.

Varför ser jag då att det inte händer tillräckligt mycket? Det är för att statistiken går åt helt fel håll. Under 2020 anmäldes det högsta antalet våldtäkter mot barn hittills. Det var 16 procent fler än 2019.

Stiftelsen Allmänna Barnhusets undersökning visade att 2014 var det 20 procent av alla barn som blivit utsatta för sexualbrott. Nu är vi uppe i 25 procent. Alla dessa barn kommer att bli vuxna, om de överlever vill säga.

Man vet att om någon har blivit utsatt för sexualbrott i barndomen ökar det risken tolv gånger för suicid i vuxen ålder. Risken är stor att det blir konsekvenserna när människor inte får adekvat hjälp.

Redan 2013 definierade WHO sexuella övergrepp som ett globalt hot mot folkhälsan och mänskliga rättigheter som kräver brådskande åtgärder. I januari 2019 mottog Sverige och socialminister Lena Hallengren kraftig kritik från Europarådets expertgrupp Grevio på grund av bristande tillgång till specialiserad traumabehandling för sexualbrottsutsatta. SKR har också fört fram kritik på just detta område.

Sveriges regioner har helt uppenbart inte verktyg att hantera frågan på ett patientsäkert sätt. Vi behöver specialistkliniker som kan ge adekvat hjälp till barn och vuxna som har blivit utsatta för sexualbrott. Vi måste förstå hur utbrett detta är, hur vi ska skydda barn och hur vi på bästa sätt ska kunna ställa saker och ting till rätta om ett barn har blivit utsatt.

Jag har gått igenom hela listan över vilka insatser som utförs runt om i Sverige, och jag saknar adekvat kunskapsbaserad vård av sexualbrottsutsatta. Jag tycker att socialministern blandar ihop de här frågorna helt och hållet. Ministern har inte koll på vilken vård som utförs, och statistiken talar emot regeringens arbete.

Vi här i riksdagen skulle aldrig acceptera om regioner beslutade sig för att inte erbjuda akutmottagningar eller inte ha några ortopediska specialistmottagningar. På samma sätt är det inte acceptabelt att landets 21 regioner saknar specialistmottagningar för sexualbrottsutsatta. Då skulle riksdag och regering agera. Ministern skakade på huvudet; jag hoppas att alla såg det. Man skulle inte reagera om människor föll mellan stolarna och dog runt om i landet för att det inte fanns akutmottagningar. Jag vet inte om jag ska skratta eller gråta.

Det femte jämställdhetspolitiska delmålet är en jämställd hälsa. Kvinnor och män och flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor. Det går inte att skapa en jämställd vård utan specialiserad vård för sexuellt traumatiserade patienter. Människor som redan är sexuellt traumatiserade läks inte heller av att sexuellt våld förebyggs. Man måste skilja på vad som görs för att förebygga och vad som görs för att faktiskt vårda.

Anf. 6 ULRIKA KARLSSON (M):

Fru talman! Det stämmer kanske att barnahus ligger inom justitieministerns område, i och med att det är polis, åklagare etcetera som är där i dag. Men det var ju det som projektet gick ut på – det projekt som regeringen var med och initierade tillsammans med Stiftelsen Allmänna Barn-

huset. Det gick ut på att man skulle lyfta in psykiatrin, det fjärde rummet, i barnahus. Det handlar ju om vården, och vad jag känner till faller vården under ministrernas ansvarsområde.

Min fråga blir därför igen: Är ministern redo och villig att driva på för att lyfta in det fjärde rummet i barnahus? Det vore väldigt bra. Kan man dessutom löpa linan ut och göra det permanent och obligatoriskt för alla regioner att det finns barnahus? Det är nämligen där kontakten sker med de barn som har blivit utsatta för övergrepp.

Jag pratade väldigt nyligen med en mamma som har en dotter som var 15 år och två månader när hon utsattes för en våldtäkt. Hon var på barnahus, som kontaktade traumaenheten på bup. Detta skedde i december, och det tog över två månader innan hon fick sin första kontakt på bup. Det tog över två månader! Poängen med att lyfta in det fjärde rummet i barnahus är att man ska få vårdkontakten direkt. Det är ju direkt när det uppdragas att ett barn har blivit utsatt för sexuella övergrepp som det här stödet och den här hjälpen behövs, inte minst för barnets skull men också för familjens.

Jag undrar därför om ministern är villig att axla ansvaret för att driva på för det fjärde rummet inom barnahus?

Anf. 7 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Att tycka att idén är god och att driva på är en sak, men om regeringen ska styra hur de allmänna barnhusen ska se ut i hela landet är en annan fråga. Jag tänker att Ulrika Karlsson gärna får ställa en interpellation om det, så kan vi diskutera det i detalj.

Det finns dock barnahus, och de ser lite olika ut. Det finns olika skäl till att man jobbar olika, och om det är någon instans som är ganska väl införstådd med att det kan se olika ut i landet är det väl just riksdagens kammare, tänker jag. Vi kommer nämligen från hela landet, och vi vet att förutsättningarna är ganska olika.

Man behöver jobba på olika sätt beroende på hur trycket är i det område där man befinner sig. Också behovet ser olika ut; man har olika lätt att rekrytera kompetens, och kan man inte göra det själv måste man samarbeta och samverka med andra kommuner eller regioner. Man behöver organisera detta på ett sätt som gör att, i det här fallet, ett barnahus finns tillgängligt och för att – för att komma in på interpellantens fråga – uppfylla det ansvar man har för att se till att man kan ge den vård och behandling som krävs.

Den nationella strategin är tioårig. Det är väldigt bra att den finns på plats, för den är vägledande för hur regeringen samlat arbetar. Den vägleder också verksamheter, och den vägleder kommuner och regioner i stor utsträckning. Det finns en tilläggsöverenskommelse som innehåller pengar, där man också är överens om att se till att det finns vårdkedjor som är till fyllest.

Region Värmland planerar att starta ett projekt för en mottagning för våldsutsatta i Västra Götalandsregionen, och man planerar att starta upp ett arbete inom ramen för regionalt programområde med kunskapscentrum.

Region Östergötland har tillsammans med någonting som heter Novahuset skapat ett idéburet offentligt partnerskap för att kunna ge både råd och stöd till våldsutsatta kvinnor och deras närstående. Det handlar om inte minst det som Ulrika Karlsson talade om, nämligen medföljande till polis, domstol och hälso- och sjukvård, vilket bland annat kan ske via barnahus.

I Region Kalmar har man för avsikt att vidta insatser för att få ett mycket bättre flöde, och Region Sörmland planerar ett kompetenscentrum för våld i nära relation. Region Västerbotten avser att genomföra en inventering i sin region för att kunna vidta ytterligare insatser för att få en jämlik vård över länet. Jag skulle kunna fortsätta en stund till.

Detta blir en märklig diskussion att ha här i riskdagens kammare. Varje gång Marlène Lund Kopparklint ställer en interpellation kommer jag naturligtvis, men att det var tredje vecka ska ha hänt någonting på ett område där huvudansvaret vilar på regionerna förstär säkert också Marlène Lund Kopparklint inte är görligt. Sedan kan vi tycka mycket om frågan, och vi ska göra allt vi kan på den nationella nivån. Men vi kan inte säga exakt hur man ska organisera verksamheten, det vill säga om det ska vara en specialistmottagning – eller vad en specialistmottagning är, vilket inte är en enkel definition. Man kan kalla olika konstellationer eller koncentrationer en specialistmottagning.

Jag vill ändå att Marlène Lund Kopparklint ägnar sitt sista inlägg åt att reflektera över vad det betyder att hennes egna partivänner i 15 års tid har styrt Stockholmsregionen, som ju omnämns särskilt i interpellationen, och fortfarande inte har kunnat åstadkomma det som Marlène Lund Kopparklint så gärna vill se. Jag vill också att hon tar tillfället i akt att beskriva vad Moderaterna vill göra på området från nationellt håll för att den här frågan ska lösas. Jag har nämligen inte kunnat utläsa det.

Anf. 8 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Ministern pratar om våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor. Givetvis är en stor del av de utsatta kvinnor, men om man bara pratar om mäns våld mot kvinnor – hur ska vi göra med alla de män som faktiskt har blivit utsatta för sexualbrott i barndomen? Det är många frågor som väcks när jag lyssnar på ministern.

Vi behöver nu barnrättskämpar som ser till att det finns specialistkliniker som kan ge adekvat hjälp till barn och vuxna som har blivit utsatta för sexualbrott, och då pratar jag om kunskapsbaserad traumavård. Vi behöver inte en socialminister som står här i Sveriges riksdag och tramsar och skjuter ifrån sig ansvaret. Argumentet att regeringen inte kan detaljstyra regionerna håller inte. Under pandemin gick man in i flera olika områden och styrde upp regionerna när de inte maktade med.

Det behövs disruptiva insatser här, och det behövs en ny struktur. Vi behöver tänka bort alla sanningar vi i dag lutar oss emot. Konsekvensen av att regeringen inte vågar är förödande och innebär ökat lidande och stora samhällskostnader. Nej, fru talman, jag säger: Skärpning! Det här är respektlöst, skamligt och obetänksamt. Jag förväntar mig mer av regeringen.

Det handlar om ett av fyra barn, fru talman. Det krossar mitt hjärta, och det borde krossa socialministerns hjärta också. Jag kommer att fortsätta verka för att sexualbrottsoffer ska få den vård de är berättigade till – framför allt för att rädda liv, och för att kunna säga till ”Lilla F”: Den här vården

finns för dig. Det handlar om att kunna säga till alla som står i kö till Wonsa att det finns sjukvård för dig som har blivit utsatt för det här. Du kan få hjälp! Det räddar liv.

Anf. 9 Socialminister LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! Nu hörde inte jag hur Moderaterna ville åtgärda den här frågan. Detta är ändå en debatt med partiföreträdare som har alla förutsättningar och möjligheter. Vi hörde tidigare att över 4 000 motioner hade lagts fram i riksdagen; vi får väl se vilka som finns på området.

Jag tycker att vi ska väga alla goda idéer väldigt noga. Jag tror faktiskt inte att det finns någon i den här kammaren som inte vill se framsteg på detta område och som inte, som interpellanten uttryckte det, hjärtat brister på när man ser hur barn far illa. Men vi har ju ett grundlagsfäst kommunalt självstyre där regionerna har huvudansvar för sjukvården. Det är faktiskt inte seriöst att kalla det för trams när man hävdar en grundlagsfäst princip.

Sedan kan vi göra saker inom de ramar och det utrymme som regeringen har. Det är precis det jag har beskrivit, både i det här interpellationssvaret och i det som jag gav för tre veckor sedan. Det handlar såväl om resurser som om överenskommelser och lagstiftning. Men exakt hur man ska organisera vården är inte en fråga för vare sig Sveriges regering eller Sveriges riksdag. Man kan vilja ha en helt annan ordning, men det är inte den ordningen vi har i dag.

Jag vill också säga att Mäns våld mot kvinnor är en strategi som, med all respekt för att det låter som just mäns våld mot kvinnor, är mer omfattande än så. I den rymms såväl hedersrelaterad problematik som det faktum att det även kan vara det omvända, det vill säga män som är utsatta. Strategin har dock det namnet. Det kan man ha åsikter om, men tar man del av strategin kan man se att den är väldigt bred och omfattar alla dessa delar.

Jag tar gärna nya diskussioner. Jag tar framför allt gärna emot goda idéer om hur vi ska ta detta vidare. Här har jag en uppfattning, och det är att regionerna arbetar på. Men om Marléne Lund Kopparklint nu har särskilda synpunkter på Stockholmsregionen kanske det går bra att höra av sig till de företrädare som har styrt där i 15 år. Det kanske är ett snabbare sätt att påverka än att förändra via riksdagen, som ju inte har det mandatet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.31 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Anf. 10 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av näringsminister Ibrahim Baylan, statsrådet Anders Ygeman, statsrådet Åsa Lindhagen och statsrådet Per Olsson Fridh.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Näringsminister Ibrahim Baylan besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Regeringens inställning till kärnkraften

Anf. 11 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! Europa svettas nu på grund av höga elpriser. Det handlar om saker som utsläppsätter och kol men också om hemmasnickrade problem som i Sverige, med förtida stängd kärnkraft. Det pågår också en strid i Europa och Sverige om kärnkraftens framtid. Tyskland har ju till exempel valt att avveckla och sitter nu i knät på Putin för gasen.

Det diskuteras om kärnkraften ska ses som hållbar eller fasas ut. Tio länder i Europa har gått samman för att värna den svenska och europeiska kärnkraften. Möjligheten lades i regeringens knä, men Sverige skrev inte på ett omhuldat kärnkraftsbrev och tog strid utan valde i stället en avvecklingslinje.

Min fråga, fru talman, är: Varför har Socialdemokraterna och Miljöpartiet valt att inte stå upp för den svenska kärnkraften i EU nu under hösten?

Anf. 12 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Först bara ett litet tillrättaläggande: Europa svettas på grund av höga energipriser, men Sverige svettas inte i så hög grad. Vi är 99,2 procent fria från fossilkraft, och det har varit en bättre situation än i många andra länder.

Det finns ett väldigt enkelt svar på Lars Hjalmereds fråga: Vi följer det vi har gjort upp i riksdagen, nämligen att alla fossilfria energislag ska vara en del av lösningen, inklusive kärnkraft. Det står vi fast vid.

Det fanns dock vissa formuleringar i den här artikeln som gjorde att vi inte ville skriva under just den. Framför allt handlar det om att vi vill att energimixen ska vara en nationell angelägenhet. Det har regeringen och Moderaterna hittills varit överens om.

Anf. 13 LARS HJÄLMERED (M):

Fru talman! Här hade alltså regeringen en chans att tillsammans med andra länder verkligen stå upp för den svenska kärnkraften och för företagsamheten, konkurrenskraften och klimatet. Man väljer i stället att inte göra det utan ha en passiv inställning.

Bortom detta har regeringspartierna i riksdagen röstat för en förtida stängning av Ringhals reaktorer. Statliga Vattenfall väljer att investera i kärnkraft i Baltikum men av politiska skäl inte i Sverige. Då dristar jag

mig till att fråga: Varför är det viktigare för regeringen att avveckla kärnkraften än att rädda klimatet, fru talman?

Anf. 14 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Trams, Lars Hjalmered! Det är tre fel av tre möjliga. För det första har vi inte tagit beslut om att avveckla någon kärnkraftsreaktor; det har gjorts av säkerhetsmässiga skäl. För det andra har vi inte anslutit oss till de andra länderna eftersom det hade gått emot den överenskommelse vi och Moderaterna har om vilken linje vi ska ha i energipolitiska frågor.

Vi står upp både för den energiöverenskommelse som Moderaterna har lämnat och för att vi ska ha fortsatt låga energipriser och en fortsatt trygg elförsörjning. Jag hoppas att Moderaterna kommer att återansluta till den linjen.

Brottslighetens kostnader för näringslivet

Anf. 15 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Nyligen uttalade Svenskt Näringslivs vd att brottsligheten är ett ökande hot mot Sveriges företag. På bara ett par år har brottslighet kommit att bli en av de mest prioriterade frågorna i de medlemsundersökningar som Svenskt Näringsliv genomför. Det handlar inte primärt om mer klassisk brottslighet som bedrägerier eller skadegörelse utan om grova brott såsom skjutningar, rån och inbrott.

Enligt en rapport från Handels utredningsinstitut från förra året uppskattades de direkta kostnaderna till 40 miljarder. Till detta kommer de förebyggande åtgärderna, vilket trissar upp notan för näringslivet till 100 miljarder. Det är 100 miljarder som kunnat bidra till jobbtillfällena, välfärd och välfärd.

Hur kompenserar regeringen näringslivet för de kostnader man tvingas bära till följd av regeringens misslyckanden?

Anf. 16 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tobias Andersson lyfter en viktig fråga – brottsligheten är ett stort problem. Den är ett gissel för hela vårt samhälle och naturligtvis även för vårt näringsliv, som är en viktig del av vårt samhälle.

Regeringen har jobbat på tre olika ledder. En del har varit att stärka de verktyg som de rättsvårdande myndigheterna har genom att både införa nya verktyg, skärpa straff och göra det möjligt med kameraövervakning, bland annat i våra centrum, och därmed ökad trygghet, inte minst för våra handlare.

Vi har också, fru talman, sett till att handlarna får nya verktyg, till exempel att kunna avvisa folk som ägnar sig åt brottslighet på ett sätt som inte har varit möjligt tidigare.

Detta är ett arbete som vi kommer att fortsätta att driva hårt, för svenskt näringsliv har, precis som svenska medborgare, rätt att kräva ett tryggt samhälle. Det kommer vi att fortsätta jobba med, fru talman.

Anf. 17 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Utöver de direkta och indirekta kostnaderna på uppemot 100 miljarder tillkommer naturligtvis den uteblivna intäkten när Sverige

väljs bort som en konsekvens av otryggheten. Det handlar både om utländsk kompetens och utländskt kapital som inte etableras här och om svenskt kapital och svensk kompetens som flyttar härifrån.

Känner inte Ibrahim Baylan att regeringen har en skyldighet gentemot alla de näringsidkare som berörs av otryggheten i Sverige?

Prot. 2021/22:16

14 oktober

Frågestund

Anf. 18 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Under sju år har vi stärkt polisens möjligheter och resurser för att det ska kunna bli fler poliser och polisanställda. Vi har sett till att det är fullt möjligt för polisen att till exempel använda sig av ny teknik. Och vi har sett till att också näringslivet får nya verktyg.

Jag kan konstatera att problemet för SD är verkligheten. Vi har nu gigantiska investeringar i det svenska näringslivet, tack vare att vi både jobbar tillsammans och för en aktiv näringspolitik. Det är fara å färde om vi skulle få sverigedemokrater som vill stänga landet i stället.

Översyn av miljöbalken och flytten av Kiruna

Anf. 19 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Den senaste tiden har vi nåtts av nyheter om flera nekande beslut i mark- och miljödomstolen gällande företags ansökningar om miljötillstånd. Tillstånd enligt miljöbalken är en otroligt komplicerad process, och man kan tycka att det i lagen borde framgå vilka kriterier som gäller för tillstånd – till exempel vem eller vad som ska prövas, vilka gränser som gäller, vilka underlag som behövs, hur samråd ska hållas och vad miljöfarlig verksamhet är. Men faktum är att detta inte går att utläsa av miljöbalken.

Företagen i Sverige lägger enorma summor på att söka miljötillstånd. Vi har sex gånger fler prövningar i Sverige än i övriga europeiska länder. Den senaste i raden gäller LKAB i Kiruna, som har fått avslag på sin ansökan om förnyat miljötillstånd. Här finns ytterligare en komplikation, nämligen att LKAB och Kiruna kommun parallellt med detta jobbar med en stadsflytt för att kunna fortsätta bedriva verksamhet.

Jag har två frågor till näringsministern. Tycker han att miljöbalken behöver ses över på ett generellt plan? Vad avser ministern att göra för att säkerställa fortsatt engagemang och ansvar för den fortsatta stadsflytten i Kiruna?

Anf. 20 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är en viktig fråga som lyfts upp här. Sverige har fantastiska förutsättningar att leda den globala klimatomställningen. Inte minst ligger vår industri och vårt näringsliv i täten och vill göra insatser för att visa att det både går att utveckla affärsmodeller, teknik och produkter och skapa jobb och ekonomisk tillväxt utan att förstöra miljö och klimat. Detta ska vi bejaka, och vi jobbar tätt med näringslivet för att se till att det blir så.

Ett av de områden som ofta nämns i den snabba omställningen är regelverk och processer. Regeringen har arbetet med detta område under en längre tid, och det görs en översyn av samtliga regler, inte minst mineral-

lagen och de delar av miljöbalken som togs upp. Givetvis gäller det också tillämpningen av dessa.

Fru talman! Jag är övertygad om att det går att värna miljön – rent vatten och ren luft – och samtidigt skynda på dessa processer och göra dem mer förutsägbara, och det är precis detta vi gör.

Anf. 21 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Det gläder mig att näringsministern har tilltro till detta, för det är otroligt viktigt.

En annan näring som har stora problem med detta är svensk torv. Tillståndet håller på att löpa ut, och man har inte fått ett nytt.

Det råder delade meningar om huruvida torv är klimatsmart eller inte, men så är inte fallet med LKAB i Kiruna, som skulle kunna sänka Sveriges koldioxidutsläpp med två tredjedelar.

Kan ministern utveckla hur denna process ska värnas?

Anf. 22 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! En stor tillgång för vårt land är de basnäringar vi har, och jag är väldigt glad över att det numera råder allt större samstämmighet om att vår industri inte bara hör historien till utan också har framtiden för sig.

LKAB är ett viktigt företag för Norrbotten, Sverige och Europa. Rättsprocessen kan jag som minister inte lägga mig i. Men den omställningsprocess de är inne i är oerhört central, och den ska vi givetvis bejaka på alla sätt vi kan.

Skydd av miljörättsaktivister

Anf. 23 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Den 3 mars 2016 mördades miljöaktivisten Berta Cáceres i Honduras då hon protesterat mot bygget av vattenkraftverk som delfinansierats av bistånd från Nederländerna och Finland. I denna stund står urfolksorganisationer utanför domstolsbyggnaden och kräver utarbetandet av dom på hennes redan fällda mördare.

Under 2020 mördades 13 miljörättsaktivister i Honduras och totalt 230 i världen. Ett sätt att skydda miljörättsaktivister från mord är att införa environmental and human rights due diligence. Tyvärr går processen för den i EU mycket sakta. Är det inte bättre att Sverige går före för att skydda aktivister globalt?

Anf. 24 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP):

Fru talman! Det här är också en angelägen fråga. Vi har under flera år sett hur det demokratiska utrymmet runt om på jorden har krympt och hur MR-aktivister, demokratiförsvare, journalister och miljöförsvare trycks tillbaka alltmer. Fyra miljöförsvare i veckan mister livet i sin kamp för landrättigheter och skyddet av vår planet – detta i en tid då vi allihop skulle behöva vara miljöförsvare.

Skyddet behöver definitivt stärkas. Jag är därför glad över att Sverige har kunnat bidra med att i bland annat FN:s MR-råd lyfta upp just miljöförsvarens särskilda situation. Detta kommer vi att fortsätta att göra.

Inom biståndet kommer vi också att kunna göra stor skillnad framöver när det gäller att stärka processer och juridiska institutioners förmåga att se, möta, utreda och ställa ansvariga till svars när miljö- och klimataktivister hotas och i värsta fall mördas.

Prot. 2021/22:16

14 oktober

Frågestund

Anf. 25 LORENA DELGADO VARAS (V):

Fru talman! Eftersom många av konflikterna som leder till mord, förföljelse och kriminalisering av urfolk, miljöaktivister och småbrukare har att göra med miljöförstörande projekt, vore det då inte rimligt att säkerställa att inget bistånd går till liknande verksamheter? Hur ställer sig statsrådet till detta? Och hur ställer sig statsrådet till att Sverige inte har varit aktivt i framtagandet av Binding Treaty?

Anf. 26 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP):

Fru talman! I enlighet med regeringens klimathandlingsplan ska allt bistånd vara förenligt med Parisavtalet. Dessa processer är igång. Regeringen har också lagt ett särskilt uppdrag på Sida som handlar om att förstärka biståndsarbete med biologisk mångfald med ekosystemrestaurering och ekosystemkänslighet i biståndet.

Det står klart att svenskt bistånd inte ska gå till miljöförstörande projekt. Tvärtom ska vi se helheten och hur ekosystem och mänskliga rättigheter hänger samman. Det är dit svenskt bistånd ska riktas.

Slutförvar av kärnavfall

Anf. 27 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! Så sent som i juni förra året lade Kristdemokraterna fram ett utskottsinitiativ om att titta på möjligheten att behålla Ringhals 1 till dess att annan elproduktion finns på plats i södra Sverige. Detta ville S, C, V eller MP inte ens fundera på och såg inga problem i samband med nedläggningen. Men nu ser vi konsekvenserna i skenande elpriser och skillnader i elpris i landet. Detta faktum kan alla se och följa.

Marknaden signalerade även att fem av de sex kvarvarande reaktorerna skulle komma att fasas ut med start i maj 2024 om inte regeringen tog ett samlat beslut om mellanlagringen och slutförvaret senast i augusti i år. Det är nu oktober, och inget samlat beslut har kommit.

Regeringen riskerar att göra elbristen i södra Sverige mycket långvarig om man inte presenterar någon plan. När fattar regeringen beslut om slutförvaret?

Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Den senare frågan faller egentligen under miljöminister Per Bolunds jurisdiktion, men jag kan säga så mycket till Larry Söder att vi väntar ett beslut inom några månader.

Jag ställer mig lite frågande till Larry Söders verklighetsbeskrivning. Elpriserna höjs över hela Europa, och de höjs två tre gånger mer i kärnkraftsländer som Frankrike. Kan det verkligen vara så att den svenska avvecklingen av reaktorer höjer elpriserna för kärnkraftsländer runt om i Europa? Kan det inte snarare vara så att det är den stigande efterfrågan

efter pandemin och de bristande gasleveranserna från Putins Ryssland som trycker upp elpriserna över hela kontinenten?

Så en sakupplysning: Ringhals uppfyllde inte de moderna säkerhetskraven, och därför var det inte möjligt för vare sig regering eller riksdag att fatta något beslut om det skulle drivas vidare eller läggas ned. Något annat är en förfalskad historiebereskrivning.

Anf. 29 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! Vi har ett läge där södra Sveriges hushåll får betala extra på grund av Sveriges dåliga energipolitik. I februari börjar omprövningen av Sveriges samtliga 2 000 vattenkraftverk, och jag menar att vi kommer att få ännu större problem då.

Vad har regeringen för plan för Sveriges energipolitik? Hur kommer man att lösa de problem som kommer att uppstå om det inte fungerar?

Anf. 30 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Här ser vi vådan av att skriva sin följdfråga innan man har hört svaret. Den svenska kärnkraften har varken drivit upp eller ned priserna, utan det är pandemin och Putins bristande gasleveranser. Tyvärr har kammaren liten påverkan på detta.

Regeringens plan för energiförsörjningen är tydlig. Vi ska fortsätta att ha överskott – när Larry Söders parti satt i regering hade vi underskott. Vi ska fortsätta att ha Europas lägsta elpriser för svenskt näringsliv, och det ska vara konkurrensfördel för Sverige.

Elpriserna och kärnkraften

Anf. 31 ARMAN TEIMOURI (L):

Fru talman! Vi har en elkris i Sverige. Mindre regn och europeiska bränslepriser är två faktorer som har drivit upp elpriset till historiska nivåer, men det är inte hela sanningen.

Regeringen försöker nämligen kväva debatten eftersom det har varit en förfärligt dålig affär för elkunderna att regeringen har spelat bort fyra kärnkraftsreaktorer. Liberalerna har gång på gång försökt stoppa stängningarna. Men nu är skadan skedd, och regeringen får bära det politiska ansvaret.

Visst, priset hade förmodligen varit förhöjt även om kärnkraften funnits kvar, men om vi hade kunnat producera mer kärnkraftsel hade det pressat ned priserna och inte minst minskat behovet av att elda gas i grannländerna. Vi hade fått två flugor i en smäll, sänkta priser och klimatnytta.

Hushållen har aldrig betalat så mycket för el som i dag. Energianalytiker varnar nu dessutom för att elpriserna kommer att gå upp. Vad säger statsrådet till industrierna som ransonerar el och till hushållen?

Anf. 32 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Mitt besked är enkelt: Vi ska fortsätta att ha EU:s lägsta elpriser.

Arman Teimouri har en lösning oavsett problem: kärnkraft, men han blir svaret skyldig. Varför ökar elpriserna mycket mer kraftfullt i Frankrike, som i princip bara har kärnkraft i sin energiproduktion, än vad de gör

i Sverige om förklaringen till Sveriges elprishöjningar är avvecklingen av kärnkraft?

Prot. 2021/22:16
14 oktober

Frågestund

Anf. 33 ARMAN TEIMOURI (L):

Fru talman! Statsrådet försöker återigen kväva debatten. Jag kan inte ta ansvar för vad som sker i Frankrike, men däremot kan jag se vad som händer här i Sverige. Vi kan se att kärnkraften har avvecklats här, att vi har fått höjda priser och att vi har en elkris i södra Sverige, där villaägarna betalar tre fyra gånger mer för elen än övriga Sverige.

Detta är inte rätt väg att gå, och det är regeringens politik som har fört oss dit där vi är i dag.

Anf. 34 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Om man ställer en fråga till Arman Teimouri i debatten försöker man alltså kväsa debatten. Arman Teimouri har väl ändå tv och tillgång till internet och kan se hur energipriserna utvecklas i Europa. Det har dominerat mediebevakningen.

Han blir svaret skyldig, men svaret är ganska enkelt: Det är ökande efterfrågan på grund av pandemin och bristande leveranser från Ryssland som är huvudförklaringen till de ökande elpriserna i Europa, och detta spiller över på Sverige.

Sverige som innovationsland

Anf. 35 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Sverige är ett av världens mest innovativa länder. Nyligen kom Wipo med sin rankning som återigen visar att Sverige är det näst mest innovativa landet i världen, efter Schweiz. När EU publicerade sin Innovation Scoreboard 2021 låg Sverige återigen på en förstaplats som EU:s innovationsledare.

Politik gör skillnad. Som socialdemokrat är jag stolt över det utbildningssystem vi har, som gör att alla har möjlighet att studera, det trygghetssystem vi har skapat, som gör att människor kan, vill och vågar prova sina vingar, och den samverkansstruktur vi har, som gör att stora och små, offentliga och privata, vågar samarbeta och bidra till innovation.

Jag vill fråga näringsministern: Vad anser ministern är Sveriges styrkor, och vad är det som bidrar till att vårt land gång på gång är ett av världens mest innovativa länder?

Anf. 36 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Vi har valt väg, Åsa Eriksson. Vi har valt vägen där vi ska konkurrera genom att vara finurliga, innovativa och effektiva, till skillnad från att försöka konkurrera med låga löner och sämre villkor för löntagarna i landet.

Det har inneburit att vi samarbetar väldigt tätt med näringslivet och akademien och att vi gör stora investeringar i forskning och utveckling, inte minst när det gäller tillämpad forskning och innovation ute på våra företag. Det har inneburit ganska många samprojekt, olika typer av testpiloter och labb där vi jobbar tillsammans, både genom att identifiera problem och genom att hitta gemensamma lösningar.

Resultatet är, precis som Åsa Eriksson beskriver, att vi fem år i rad har varit det mest innovativa landet i Europeiska unionen när kommissionen har rankat EU-länderna, och nyligen kom dessutom FN med sin ranking där Schweiz, Sverige och USA, i den ordningen, var mest innovativa.

Anf. 37 ÅSA ERIKSSON (S):

Fru talman! Jag tackar näringsministern för detta. Det finns dock oroande tendenser.

Nu har världsutställningen Expo 2020 Dubai öppnat, och intresset för svenska företags hållbarhetslösningar är jättestort. I regeringens budgetproposition finns satsningar på till exempel grön omställning och industrins digitalisering, vilket är oerhört viktigt både för svensk omställning och för att vi ska kunna exportera till resten av världen. Men flera partier avvisar regeringens satsningar och vill skära ned på just detta. Vad händer då, ministern?

Anf. 38 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Sverige har ett unikt tillfälle att visa att klimatomställningen och den digitala omställningen inte behöver vara ett hot eller en börda. Det ser vi nu har lett till ganska stora investeringar uppe i norra Sverige: kolfritt stål, batterifabriker med mera, som har tillkommit just för att vi har jobbat målmedvetet.

Som Åsa Eriksson säger: Om de förslag som finns från till exempel Sverigedemokraterna i denna kammare om kraftfulla nedskärningar på forskning och innovation skulle bli verklighet är det fara å färde.

Tillgången till el i södra Sverige

Anf. 39 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! Svensk kärnkraft har de senaste åren kämpat med en rad problem. Bränsleskador, turbinproblem, olyckor och dålig lönsamhet har gjort att kärnkraften inte riktigt har levererat. Månad ut och månad in har vissa reaktorer varit stängda för revision, och samtidigt har södra Sverige behov av lokal elproduktion.

Jag skulle vilja ställa frågan till energiministern: Vad har regeringen för initiativ nu för att underlätta situationen för södra Sverige?

Anf. 40 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det är i huvudsak två saker.

Den första är att öka den lokala elproduktionen i södra Sverige. I dag presenterade jag tillsammans med miljöminister Per Bolund ett förslag om att slopa anslutningskostnaderna för havsbaserad vind, vilket kommer från en energiöverenskommelse som en stor majoritet av riksdagens partier ställer sig bakom.

Den andra huvudstrategin är att öka överföringen mellan nord och syd för att minska flaskhalsarna i systemet och därmed kunna säkra södra Sveriges energitillförsel och minska prisskillnaderna mellan elprisområdena i Sverige. Vi tredubblar investeringarna i ny överföringskapacitet de närmaste tre åren via Svenska kraftnät, och vi har nyligen invigt Sydvästlänken

Anf. 41 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! Vi vet att det tar decennier att bygga ny kärnkraft, och det kan också vara väldigt dyrt. Utifrån exemplet Olkiluoto 3 i Finland, som började 2005 och som nu planeras att starta 2022, vet vi att det kanske inte är svaret på klimatutmaningen.

Det går fort på den förnybara sidan. Häromveckan startades en solvärmeanläggning i Härnösand. Varför går det så fort nu med förnybar energi?

Anf. 42 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Svaret är helt enkelt att det sker en snabbare produktutveckling för det förnybara och att det har sänkta kostnader.

Det bra om Finland kan få igång sin reaktor nästa år. Jag kan säga så mycket som att när min företrädare som energiminister, Ibrahim Baylan, som finns här i kammaren i dag, tillträdde fick han beskedet att om några månader öppnar den finska reaktorn. Sedan lämnade han över stafettpinnen till mig som energiminister, och jag fick då beskedet när jag tillträdde att om några månader kommer den finska reaktorn att starta. Fortfarande är det så att om några månader kommer den finska reaktorn att starta.

Företagares villkor

Anf. 43 IDA DROUGGE (M):

Fru talman! Min fråga är till näringsminister Ibrahim Baylan.

Utan företagen stannar Sverige, men ökad byråkrati, regelkrångel och långa, komplicerade tillståndsprocesser håller Sverige och Sveriges företagare tillbaka, detta i en tid när vi under ledning av regeringen står inför många stora problem som just företagandet kan hjälpa oss med.

Vi har EU:s fjärde högsta arbetslöshet, 700 000 utrikes födda kan inte försörja sig själva, viktiga investeringar i miljö och klimat uteblir och stoppas på grund av långa tillståndsprocesser och det går åt fel håll. OECD kom nyligen med ytterligare en undersökning, den tredje i ordningen, som visar just detta.

Det har gått sju år med denna regering, och det har varit tre OECD-undersökningar och otaliga utredningar. Hur lång tid behöver regeringen för att komma till skott?

Anf. 44 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Från den dag som denna regering tillträdde har vi jobbat tätt ihop med näringslivet, inte minst med den industri som Moderaterna hade räknat ut – en industri som man trodde hörde historien till. Den före detta statsministern sa: Industry is basically gone. Jag tror i och för sig att han menade sysselsättningen i industrin. Men det var lika fel.

Vi har jobbat tätt ihop med industrin, och vi ser en ganska kraftfull ökning av investeringar i vårt land. Vi har jobbat väldigt tätt ihop inte minst under den pandemi som har drabbat näringslivet hårt, och vi kommer att fortsätta att göra det på ett antal områden. Forskning och utveckling,

innovationer samt kompetensförsörjning kommer att vara de stora utmaningarna därför att det just investeras oerhört mycket, inte minst i den industri som Moderaterna faktiskt hade räknat ut för bara ett decennium sedan.

Fru talman! Det finns alltså utmaningar som vi jobbar med, inte minst de planprocesser som Ida Drougge pekar på och att se till att det blir enklare regler som är mer förutsägbara. Det gäller både regelverk och tillämpning.

Kärnkraften och taxonomin

Anf. 45 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Fru talman! I morgon är det tio månader sedan som det fattades beslut om finansutskottets förslag om den svenska ståndpunkten, att kärnkraften ska vara en del av taxonomin. Trots beslutet gör regeringen så lite som möjligt för att efterfölja ståndpunkten.

Efter överläggningen i tisdags kom det fram att regeringen sitter passiv och väntar på kommissionens förslag, detta trots att det funnits flera tillfällen att driva opinion bland annat tillsammans med likasinnade medlemsländer.

Jag vill gå så långt som att påstå att det är kontroversiellt av regeringen att så öppet visa sin motvilja mot att arbeta för en beslutad svensk ståndpunkt.

Därför vill jag ställa följande fråga till statsrådet Lindhagen: Hur avser regeringen att framöver arbeta med anledning av den svenska ståndpunkten i finansutskottet i tisdags, att regeringen ska arbeta aktivt för att inkludera kärnkraften i taxonomin?

Anf. 46 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! De frågor som nu behandlas inom EU när det gäller taxonomin är oerhört viktiga och väcker väldigt många olika åsikter både mellan medlemsstater men också inom medlemsstater. Regeringen har lagt väldigt stort fokus på att driva inte minst frågorna om skogen som det finns ett stort engagemang kring i Sveriges riksdag. Men det gäller också den svenska ståndpunkten i fråga om taxonomin, att alla fossilfria energislag, inklusive kärnkraft, har en viktig roll i omställningen. Det är detta som finansutskottet har lagt fast i den svenska ståndpunkten. Och regeringen för förstås fram den ståndpunkt som är Sveriges. Det ligger i vårt uppdrag, och det kommer vi att fortsätta göra framöver.

Ett effektivare kraftledningssystem

Anf. 47 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! I höst har två av varandra oberoende regeringsbeslut varit rätt negativa för landet och i synnerhet för sydöstra Sverige. Det ena gällde att stycka sönder den sammanhållna förvaringsprocessen kring använt kärnbränsle då man gav Clab ett särbeslut när det gäller Oskarshamn. Det andra gällde att mot logik och resonemang i denna kammare böja sig för Svenska kraftnäts överprövning av Energimarknadsinspektionens beslut kring nytt kraftledningsbyggande i Småland och Blekinge.

Sedan 2014 har jag vid flera tillfällen fört fram resonemang i denna kammare, bland annat till statsrådet Baylan, om på vilket sätt vi ska kunna bygga mer effektiv kraftledning i vårt land utan att skapa motsättningar. Vi har landat i en samsyn kring en marksnål teknik och låta andra än Svenska kraftnät vara med vid bedömningen. Likväl böjer sig regeringen för Svenska kraftnäts överprövning och konventionella syn på byggande av denna kraftledning. Omgivningen häpnar. Hur resonerade regeringen?

Anf. 48 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Resonemanget är enkelt. Det var den bästa och mest kostnadseffektiva tekniken för att snabbt kunna förse södra Sverige med ny el, dämpa elprisökningarna i södra Sverige och se till att södra Sveriges företagare kan expandera. Då måste regeringen ta ansvar för att även den södra landsändan ska kunna utvecklas.

När det gäller den andra frågan som Anders Åkesson tar upp, om Clab, var det helt enkelt så att överklagandeprocesser riskerade driften för den svenska kärnkraften. Därför var regeringen tvungen att dela upp frågan i två processer för att kunna garantera fortsatt drift av svensk kärnkraft.

Jag ser fram emot att vi inom några månader kommer att presentera de slutgiltiga besluten i frågan.

Oseriös marknadsföring av konsumtionslån

Anf. 49 JON THORBJÖRNSSON (V):

Fru talman! Antalet unga som ansökte om skuldsanering fördubblades förra året. En starkt bidragande orsak till det är konsumtionslånen, lån som tas för konsumtion utan ordentlig säkerhet och i många fall utan ordentlig kreditprövning. Flera avslöjanden från bland andra Svenska Dagbladet har kommit under de senaste veckorna om hur låneföretagen slåss om nya lånekunder. Efter ett litet inköp av smink via nätet kom det under kort tid mejl 18 gånger om låneerbjudanden till den person som gjort köpet. Det är en aggressiv och oseriös marknadsföring. Och det var inte det värsta exemplet. En del personer hade fått upp till 100 mejl.

Betaltjänsterna har börjat marknadsföra sig som en inkomstkälla för nätbutiker. Vinsterna ska i stället dras in via lån och räntor. Register över nätbutikernas kunder byggs upp, och kunderna bombarderas med låne-reklam – lån som de inte vill ha eller behöver.

Vad tänker Åsa Lindhagen göra för att komma åt den oseriösa marknadsföringen, krediterna och överskuldsättningen?

Anf. 50 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Jag tackar riksdagsledamoten för en mycket viktig fråga. Detta handlar om människor som hamnar i väldigt stor utsatthet om de drabbas av överskuldsättning.

Regeringen har vidtagit en rad olika åtgärder. Vi har bland annat infört ett ränte- och högkostnadstak för krediter. Marknadsföringslagen har också skärpts ganska nyligen och innebär att marknadsföring inte får vara påträngande, eftersom detta handlar om en väldigt allvarlig verksamhet. Om man jobbar med att låna ut pengar behöver man som aktör ta ett stort ansvar på denna marknad. Detta kommer regeringen fortsätta att ha fokus på

även framöver. Och jag utesluter inte att vi kommer att vidta fler åtgärder utöver de åtgärder som jag lyfte fram. Vi ser också att särskilt unga människor riskerar att hamna i kläm och starta sitt vuxenliv som överskuld-satta. Det är förstås någonting som vi kommer att behöva fortsätta att jobba med.

Arbetet mot korruption i biståndet

Anf. 51 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Omsorgen om och den medmänskliga solidariteten med medmänniskor i utsatta situationer är avgörande för ett mänskligt samhälle. Denna omsorg sträcker sig ut över nationsgränserna. Sverige är ett föregångsland som i många år har upprätthållit enprocentsmålet.

Men för att behålla legitimiteten för ett generöst bistånd måste det vara effektivt. Svenska skattemedel får inte försvinna i korrupta fickor. Det är kriminellt. De skyldiga måste ta konsekvenserna av att ha stulit pengar avsedda för fattigdomsbekämpning, sjukvård och skolundervisning.

Antikorruptionsarbetet utgör en allt viktigare del av biståndet. Men i Sidas korruptionsrapport framgår det att av 127 bekräftade misstankar om korruption ledde bara 13 till polisanmälan, detta trots att Sida skriver: Vid misstanke om brott är grundregeln att anmäla till rättsväsendet i det land där brottet skett.

Vilka instruktioner avser regeringen att ge Sida för att fler korruptionsmisstänkta ska polisanmälas?

Anf. 52 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP):

Fru talman! Jag tackar Gudrun Brunegård för denna fråga.

Låt mig börja med att slå fast att korruption är ett av de absolut största utvecklingshinder som vi har på jorden. Biståndet måste för det första hålla rent i sin egen låda, så att säga, för att vi ska se till att vi har koll på pengarna – spårar dem och vet var de går. Biståndet måste för det andra bidra till att minska förekomsten av korruption i de samhällen som biståndet verkar i.

Styrningen av Sida är väldigt tydlig. Det handlar dels om att detta är ett arbete som ska vara djupt integrerat i demokratifrämjande och demokrati-stärkande arbete, dels om att vi ska ha rigida riktlinjer att följa upp, kräva tillbaka pengar och alltid anmäla och aldrig acceptera korruption. Sida jobbar hårt med detta. Vi har också förstärkt Sidas möjligheter att anställa kontrollrar och så vidare för att också ute i fält vara bättre och mer på i just dessa frågor. Vi kommer att fortsätta med det. Det är oerhört angeläget.

Företagens beredskap för klimatrisker

Anf. 53 BJÖRN WIECHEL (S):

Fru talman! Min fråga riktar sig till finansmarknadsministern. Den handlar om klimatet och finansmarknaden.

Vi ser att det finns ett ökat intresse för att placera och investera tillgångar som bidrar till klimatomställning. Det här ökar såväl bland konsumenter som bland kapitalmarknadens aktörer, och det är en utveckling som kan förväntas fortsätta.

Samtidigt finns också ett intressant område som handlar om hur klimatförändringarna skapar risker för den finansiella stabiliteten. Nyligen kom en studie om hur pass väl förberedda företag på Stockholmsbörsen är på klimatförändringarna och de risker som finns. Studien visade att många hade mindre bra koll.

Min fråga till statsrådet är hur regeringen ser på att många bolag saknar kunskap och beredskap när det gäller klimatrisker och vad regeringen gör för att fler företag ska få detta.

Anf. 54 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Tack, riksdagsledamoten, för en oerhört viktig fråga!

Jag kan konstatera att det förstås är väldigt allvarligt att bolag inte har koll på sina klimatrisker. Jag brukar säga i många olika sammanhang att klimatrisker också är tätt förknippade med finansiella risker. Om man som företagare inte har koll på klimatriskerna och inte hänger med i omställningsresan kommer vi framöver att se företag som inte klarar av att leva vidare och går i konkurs.

Om man till exempel investerar sina pengar i en verksamhet som inte är förenlig med omställningen, exempelvis i kolkraftverk runt om i Europa som stänger igen just nu på grund av att priset på utsläppsätter har skjutit i höjden, gör man förstås en dålig investering. Man vill inte investera i ett kolkraftverk som stänger efter fem år.

En väldigt viktig del i det som har gjorts är att politiken har ställt mycket högre krav på rapportering kring hållbarhet så att man ska kunna granska bolagen och sätta press på dem att ha koll på sina risker.

Miljöbalken

Anf. 55 LARS JILMSTAD (M):

Fru talman! Under några månaders tid har vi förundrats över hur den svenska miljölagstiftningen har äventyrat Cementas verksamhet på Gotland.

Nu har miljöbalken ställt till det också för ett annat viktigt företag, nämligen LKAB. Trots ett långvarigt och dyrbart arbete har företaget fått nej på en ansökan om utökad tillstånd för brytning i Kirunagruvan. Jag har några frågor till statsrådet Baylan.

För det första: När inte ens ett stort statsägt företag tycks kunna leva upp till miljöbalkens bestämmelser – vad föranleder det för kommentarer från statsrådet?

För det andra: Tycker statsrådet att det är rimligt att det ska ta många år i domstol innan den här typen av ärenden avgörs?

För det tredje: Paradoxalt är att miljöbalken försenar eller förhindrar också klimatsmarta verksamheter. Mot den bakgrunden vill jag gärna veta vad ministern tycker att vi ska göra med denna krångellag.

Anf. 56 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är i huvudsak samma lagstiftning som har gällt under en längre tid, så det handlar inte om några månader. Den gällde också på den tid Lars Jilmstads parti satt i regeringen och ledde regeringsarbetet.

Vi har ett behov, fru talman, av att se över regelverket. Mot bakgrund av detta sker redan en rad översyner. Det gäller minerallagen, delar av miljöbalken och implementeringen av dessa regler. Detta gör vi därför att vi behöver göra en snabb omställning. Svensk industri och svenskt näringsliv vill vara med på den resan, och det är någonting som är väldigt bra.

Vi håller på och tittar över regelverken, och jag ser framför mig att vi kan öka både förutsägbarheten och robustheten i systemet utan att tumma på centrala värden som en bra miljö, rent vatten och ren luft. Det tror jag har starkt stöd hos svenska folket.

Därutöver, fru talman, tittar vi igenom implementeringen. Vi har till exempel gett ett uppdrag till länsstyrelserna att skynda på sina processer så att vi kan göra den snabba omställningen för klimatet, för jobben och för den ekonomiska tillväxten.

Biståndet till Afghanistan

Anf. 57 MATS NORDBERG (SD):

Fru talman! Min fråga går till bistandsminister Per Olsson Fridh.

Afghanistans befolkning är i akut behov av livsmedel efter talibanernas ockupation. Omvärlden bör därför hjälpa till med mat, mediciner och sjukhusartiklar för att lindra den mest akuta nöden. Talibanernas regim är inte demokratiskt vald, och det är alldeles för tidigt att visa den acceptans. Det förekommer många rapporter om exempelvis övergrepp och stängda flickskolor. Insatser utöver akut hjälp riskerar att förstärka talibanerna såväl med finanser som med internationell acceptans.

Därför är min fråga: Om regeringen nu även återstartar projekt utöver nödhjälp – vilka påtryckningsmedel har vi då kvar för att kräva att den talibanska regeringen respekterar rättsstatsprinciper, demokrati och mänskliga rättigheter?

Anf. 58 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Afghanistan är och har blivit en otroligt akut situation. Det var en stor humanitär kris redan innan talibanerna tog makten, och sedan dess har läget tyvärr bara blivit värre och blir värre varje dag.

Det finns inte ens en tanke på att vi skulle återstarta projekt som involverar en talibanstyrd regim eller talibanstyrda offentliga verksamheter. Däremot har Sverige ett fortsatt ganska stort långsiktigt utvecklingsbistånd kvar i Afghanistan via till exempel Svenska Afghanistankommittén och deras arbete. Det handlar också om direktstöd till delar av FN:s organisationer som fortfarande är kvar på marken och levererar utanför och utan involvering av talibanerna.

Detta är kanaler som vi nu måste se om vi kan skala upp. Rent humanitärt bistånd kommer inte att räcka för att undvika en kollaps i Afghanistan; vi måste också få in det lite mer långsiktiga stödet, som kan trigga lite grann av en lokal ekonomi och bidra till försörjning så att familjer kan sätta mat på bordet. Då är det tyvärr inte bara humanitärt stöd som krävs, utan då måste vi också nyttja de kanaler som vi känner till, som vi litar på och som finns på marken.

Anf. 59 JESSICA THUNANDER (V):

Fru talman! Min fråga går till Anders Ygeman.

PTS har i dagarna släppt en rapport som innebär att Sverige sannolikt inte heller fortsättningsvis når sina mål gällande bredbandsutbyggnad. Bredbandsutbyggnaden har avstannat när den har nått platser där den så kallade marknaden egentligen inte är intresserad. Samtidigt får vi höra om företag, inklusive Telia, som bryter avtal om utbyggnad eller drar ut på genomförandet orimligt länge.

På många ställen klipps koptarnätet innan alternativ finns, vilket lämnar människor utan kommunikationsmöjligheter, inte minst när även mobiltäckning saknas.

Jag vill fråga digitaliseringsministern hur regeringen avser att se till att alla invånare i Sverige får tillgång till internet och telefoni inom rimlig tid, när det verkar som att det inte är tillräckligt att anslå mer medel.

Anf. 60 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Låt mig bara nyansera bilden av PTS rapport. Den visar att två av tre mål kommer att nås till 2025 och att 95 procent av svenskarna i dag har tillgång till en höghastighetsuppkoppling i sin omedelbara närhet. Man tror att man ska komma upp till någonstans mellan 98 och 99 procent.

Frågan gäller alltså dessa 1 eller 2 procent på slutet, och då tror jag att det handlar väldigt mycket om marknadstillväxt och teknikutveckling. Vi kommer inte att kunna dra fiber för de sista procenten, utan vi kommer att använda fixed wireless, 5G och andra mobila lösningar. Det har man inte tagit höjd för i PTS rapport.

Jag är därför ganska övertygad om att vi kommer att nå målen till 2025, men vi är inte främmande för att skjuta till mer medel om det visar sig att det skulle behövas. För målet är tydligt: Alla svenskar ska ha tillgång till en snabb uppkoppling oavsett var i landet man bor.

Fisket och den havsbaserade vindkraften

Anf. 61 ROLAND UTBULT (KD):

Fru talman! Min fråga går till energiminister Anders Ygeman.

Fisket är en av våra basnäringar. Nu hotas denna näring av havsbaserade vindkraftverk, som placeras ut i havet i stor mängd. De är upp till 350 meter höga, lika höga som Eiffeltornet. Detta görs utan att kustkommunerna får vara med och bestämma. Besluten ligger hos regeringen.

Statsministern prisade vindkraften i partiledardebatten och därmed vindkraftsbolagen, som jublar och projekterar för fullt.

Men hur tänker regeringen när det gäller basnäringen fiske och de förändrade fiskemönster som vindkraften orsakar?

Anf. 62 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Vi tvekade lite eftersom vi har landsbygdsministern här; han kanske är bättre lämpad att besvara frågor om just fisket.

Jag måste även här göra några tillrättalägganden. Vi har ett kommunalt veto i Sverige, så kommunerna har ett avgörande inflytande över om det

ska uppföras vindkraft i deras kommun. Även om ansökningsprocesserna kommer att förändras har regeringen inga planer på att avskaffa det kommunala vetot.

Jag tror att havsbaserad vindkraft kan samsas väl med miljö- och näringsintressen, som fiske, och med försvarsintressen, som inflygningszoner och andra saker. Det gäller att vi klarar att väga de här sakerna tillsammans och anpassa dem till den lokala situationen. Gör man det är jag övertygad om att fiske, försvar och framtida vindkraft klarar att samsas på ett bra sätt.

SSAB:s omställning till koldioxidfri produktion

Anf. 63 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Min fråga ställs till statsrådet Ygeman.

Omställningen till koldioxidfri stålproduktion genom Hybrit och SSAB beräknas minska Sveriges CO₂-utsläpp med 10 procent. Ju förr detta sker, desto bättre för klimatet och för jobben. Det vore mycket olyckligt om den helt nödvändiga kraftledning som ska säkerställa elförsörjningen till SSAB:s omställning försenas på grund av tillståndprocesser. Ingen vinner på detta, utan det vore snarare en gigantisk förlust för alla.

Vad gör regeringen för att säkerställa att SSAB:s omställning inte går i stöpet på grund av att denna kraftledning blir försenad eller inte byggs?

Anf. 64 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag vill börja med att bekräfta Sofia Amlohs bild; det är extremt viktigt för klimatet att Hybrit blir verklighet. Det stämmer att Hybrit kan bidra till att minska Sveriges utsläpp med 10 procent, men Hybrit kan också bidra till att minska Europas utsläpp med motsvarande 35 procent av Sveriges utsläpp. Detta vore en fantastisk minskning och ett fantastiskt bidrag.

Vi ska använda det svenska elöverskottet för att importera arbetstillfällena och industriproduktion till Sverige. Även om regeringen i detta läge inte är formellt inblandad i processen är jag beredd att göra det jag kan för att underlätta för kommuner, länsstyrelser och företag för att se till att denna för Sverige så viktiga industriproduktion och denna för Sverige så viktiga elledning kan bli verklighet.

Elförsörjningen i Skåne

Anf. 65 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! I ett tidigare svar sa statsrådet Ygeman att regeringen tar ansvar för elförsörjningen i Skåne. Detta stämmer inte. Aldrig tidigare har elpriserna i Skåne varit så höga. Pensionärer, barnfamiljer och alla andra bävar inför vintern och de höga elräkningarna.

Ministern talade också varmt om havsbaserad vindkraft, men han missade att detta extremt subventionerade kraftslag slår undan benen på andra, mer pålitliga, energikällor. Han missade också att vindkraften inte levererar när det inte blåser.

Jag undrar därför: Vad tänker regeringen göra för att skåningar inte ska frysa i vinter?

Anf. 66 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Vi som har fått glädjen att många gånger besöka Skåne vet ju att den bristande blåsten i Skåne inte är landskapets största problem.

Skämt åsido – det vi gör är att se till att få mer lokal elproduktion på plats. Vi ser till att få bättre överföringskapacitet mellan landets norra och södra delar. Vi bygger bort flaskhalsar och ser till att tillföra ny elproduktion.

Elpriset i Skåne är alldeles för högt. Detta beror dock inte på oppositionens eller regeringens energipolitik, utan det beror på stigande efterfrågan i och med pandemin och på sjunkande gasleveranser från Putins Ryssland. Svaret för Europa är att göra sig fritt från olje- och gasberoende av Mellanöstern och Ryssland.

Åtgärder mot överskuldsättning

Anf. 67 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Fru talman! De stora problemen med överskuldsättning, som drabbar både individer och samhället, har inte minskat under pandemin, utan tvärtom. De åtgärder som regeringen har vidtagit har varit uddlösa och inte tillräckliga.

Sverigedemokraterna lanserar därför ett kraftfullt åtgärdsprogram med 20 punkter för att vända den negativa trenden med överskuldsättning. Ett av våra förslag är att efter finsk modell begränsa tiderna för när utbetalning av lån kan ske. Riskerna för att lån tas på ogenomtänkta grunder ökar på kvällar och nätter, speciellt om det finns en missbruksproblematik med i bilden.

Jag vill därför fråga finansmarknadsministern om det är rimligt att kunna få ett snabblån på 20 000 kronor utbetalt när man står på krogen klockan ett en lördagsnatt. Jag vill också fråga om hon delar Sverigedemokraternas uppfattning att begränsningar för utbetalning av snabblån bör införas.

Anf. 68 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Jag har varit väldigt tydlig i många olika sammanhang med att jag inte utesluter några åtgärder när det gäller att komma till rätta med aktörer som inte tar sitt ansvar på finansmarknaden. Lånar man ut pengar måste man ta ansvar för att se till att människor inte hamnar i kläm.

En oerhört viktig del i detta är att de aktörer som lånar ut pengar gör ordentliga kreditprövningar. Vi vet att risken för att människor hamnar i ekonomisk utsatthet minskar väldigt mycket om man gör detta. En sådan utsatthet påverkar hela vardagen. Den påverkar boende och alla möjligheter när det gäller levnadsomkostnader, som beskärs för dem som hamnar i kläm på det här sättet.

Finansinspektionen har precis gått ut med nya allmänna råd om hur man gör dessa kreditprövningar; det vet jag att riksdagsledamoten har uppmärksammat. Det är nu oerhört viktigt att aktörerna tar sitt ansvar på marknaden – det är mitt tydliga besked. Jag utesluter heller inte att vi kommer att vidta fler åtgärder.

Anf. 69 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman! Svenska bönder slåss mot stora lönsamhetsproblem. Bara i år har kostnaderna för bränsle i svenskt jordbruk gått upp med snart 1 miljard. I en bransch som har en samlad lönsamhet på drygt 5 miljarder varje år får detta såklart stora konsekvenser.

Statsrådet Ygeman sa precis att man gärna vill importera produktion till Sverige. När det gäller jordbruk och livsmedelsproduktion är trenden dock snarare tvärtom; varannan tugga är i dag importerad.

Därför skulle jag vilja fråga näringsminister och landsbygdsminister Baylan detta: Är livsmedelsstrategins mål inte längre viktiga att uppnå? Hur ska vi i så fall stärka svenskt jordbruks konkurrenskraft och lönsamhet? Detta behöver ske nu – annars kommer vi inte att närma oss livsmedelsstrategins mål för 2030.

Anf. 70 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är oerhört centralt att vi stärker det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Detta gör vi genom flera åtgärder.

Det kanske viktigaste är att vi satsar mer på det svenska jordbruket. Jag har nyligen, i den budget som vi har lagt fram till riksdagen, presenterat satsningar som är betydligt starkare än tidigare. Det rör sig om 28 ½ miljard till landsbygd och jordbruk i vårt land i det paket som vi lägger fram.

Parallellt med detta, fru talman, jobbar vi med en strategisk plan som ska definiera hur vi jobbar vidare för att stärka lönsamheten och konkurrenskraften i det svenska jordbruket. Det handlar framför allt om förenklingar men också om satsningar, till exempel innovationssatsningar; det tror jag också är centralt.

En del av konkurrenskraften hämmas av beroendet av fossil energi, till exempel diesel. Därför är det viktigt för regeringen att jobba för att göra jordbruket fossilfritt. Helena Jonsson har nyligen presenterat en utredning som jag ser fram emot att föra vidare för att göra jordbruket fossilfritt och mer konkurrenskraftigt.

Drivmedelspriserna och landsbygden

Anf. 71 ERIC PALMQVIST (SD):

Fru talman! De svenska drivmedelspriserna har den senaste veckan nått nya rekordnivåer. Dieselns literpris har på sina håll redan sprängt 20-kronorsvallen, och i medier har vi kunnat läsa att vi har världens högsta dieselpreis. Detta sker i ett land som faktiskt till stora delar präglas av landsbygd där reella alternativ till bilen saknas.

Bilen används inte bara för att människor ska kunna ta sig till och från sina arbeten, utan även inom en lång rad offentliga verksamheter, vars ökade bränslekostnader nu kommer att leda till minskad välfärd eller ökat skatteuttag. Samtidigt vittnar företag om rekryteringsproblem när människors disponibla inkomst äts upp av bränslekostnader. För sofliga lönar det sig inte längre att arbeta. De ökade transportkostnaderna slår mot alla, men hårdast där alternativen saknas.

Min fråga till statsrådet Baylan är därför: Hur ska Sveriges landsbygder kunna utvecklas med världens högsta drivmedelspriser?

Prot. 2021/22:16
14 oktober

Frågestund

Anf. 72 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! På kort sikt, Eric Palmqvist, sker det genom att regeringens budget får stöd i den här kammaren. Vi gör historiskt stora satsningar på den svenska landsbygden, inte minst genom att ge stöd till mackar, se till att det finns bra service och se till att våra medborgare har högre disponibla inkomster.

Det är klart att det är ganska höga både bensin- och dieselpriiser just nu, inte bara i Sverige utan globalt. Precis som energiministern tidigare sa beror det naturligtvis på att vi är djupt beroende av Mellanöstern och Ryssland för mycket av den här energin.

Den långsiktiga vägen framåt, fru talman, är enkel men svår. Den är enkel i den meningen att vi vet att vi måste bli av med detta beroende. Den är svår därför att det tar tid. Att det tar tid beror på att vi behöver mer av biodrivmedel och elektricitet i transportsektorn.

Det är naturligtvis detta vi jobbar med. På kort sikt ser vi till att stötta den svenska landsbygden och människors möjlighet att leva och arbeta där. På längre sikt ser vi till att bli mindre och mindre beroende av gas och olja från Putin och olja från Mellanöstern.

Formerna för biståndet till Afghanistan

Anf. 73 HELENA STORCKENFELDT (M):

Fru talman! ”Inte en spänn ska gå till talibanerna!” sa Ann Linde när talibanerna tog över Afghanistan i augusti. Det är en hållning som kan vara enkel att hålla med om, men den behöver tyvärr problematiseras något. Moderaterna vill fokusera svenskt bistånd och öka andelen humanitärt bistånd. Det enda sättet att nå utrikesministerns mål är att stoppa allt bistånd till ett land som är ett av de mest biståndsberoende länderna i världen, med risk för massvält och en humanitär katastrof. Det är en mycket svår balansgång.

EU har nu meddelat att man vill frigöra delar av tidigare frysta pengar för att påbörja ett mer långsiktigt utvecklingssamarbete i Afghanistan. Min fråga är därför: Hur försäkras sig biståndsministern om att inget bistånd nu går till talibanerna?

Anf. 74 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP):

Fru talman! Jag deltog på mötet med EU:s biståndsministrar och var med och uppmanade kommissionen att tina upp delar av de 180 miljoner euro som tidigare fanns för långsiktigt bistånd. Men vi ska inte kanalisera biståndet via staten, som vi har gjort, till regimen och till institutioner som i dag styrs av talibanerna. I stället måste vi använda oss av de aktörer som finns på marknaden, som vi litar på och som jobbar utanför den statliga strukturen. Svenska Afghanistankommittén är en sådan, Unicef är en annan. När pengarna hamnar där kan vi känna oss trygga. Sedan måste vi såklart följa upp detta noga.

Att enbart ge humanitärt bistånd, som Moderaterna förespråkar, kommer inte att lösa krisen i Afghanistan och kommer inte att förhindra kollapsen och svälten i Afghanistan. Vi måste ha in en mix av insatser, både

långsiktigt stöd och humanitärt stöd. Endast då kommer vi att kunna stå upp för Afghanistans folk så som vi har lovat.

Bredbandsutbyggnaden på landsbygden

Anf. 75 JIMMY STÅHL (SD):

Fru talman! Bredbandsmålet för 2020 lyckades regeringen inte nå upp till. Bredbandsmålet för 2025 ser också ut att misslyckas. Det finns en rapport som visar att 15 av landets 21 regioner inte kommer att nå bredbandsmålet, någonting som är mycket bekymmersamt. Det är främst på landsbygden som målen inte kommer att nås. I dag har cirka 87 procent av hushållen i städer och tätorter tillgång till snabbt bredband. Men på landsbygden är det bara 55 procent.

Regeringen satsar uppenbarligen för lite pengar på bredbandsutbyggnaden. Varför togs det inte större tag när bredbandsmålet för 2020 inte nåddes? När kan landsbygden få känna en inkludering i det digitala samhället?

Anf. 76 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag får välkomna Jimmy Ståhl till debatten om bredband. Jag kan upplysa om att vi förra året sjudubblade bredbandsstödet i budgeten. Den intresserade kan läsa i Sverigedemokraternas budget historiskt hur de uppmärksammade det faktum att vi inte klarade 2020-målet och fundera över varför motsvarande satsningar inte fanns tidigare i Sverigedemokraternas budgetar.

Men jag vill också nyansera bilden lite. I dag är det 95 procent av svenskarna som har tillgång till snabbt bredband. Det är mest i hela Europa. Rapporten från PTS, Post- och telestyrelsen, visar att vi kommer att klara målet att 98 procent ska ha ultrasnabbt bredband och att vi kommer att klara målet för alla dem som ska få 30 megabit. Det är 2 procent kvar, men i motsats till Jimmy Ståhl är jag beredd att tillföra ytterligare medel, göra ytterligare insatser och bejaka den teknikutveckling som sker. Därför är jag övertygad om att vi 2025 kommer att nå målet om att alla svenskar ska ha tillgång till snabbt internet.

Tågtrafiken i Skåne och höghastighetsbanorna

Anf. 77 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M):

Fru talman! Det är tragiskt att flyget, som snabbt kan ta oss från norr till söder i vårt land, blivit en symbolfråga för kampen mot klimatförändringarna. Angående tåg är det så att de behöver speedas upp. Stambanorna kan inte ta emot mer trafik i Skåne. Skåne behöver tåg som stannar på orterna. I Höör och Eslöv planerar regeringen att höghastighetståg ska gå på orörd mark utanför stadskärnorna. I Finja utanför Hässleholm ska ett nytt stationsläge byggas, vilket medför skytteltrafik till och från stationen. Hela sträckan Lund–Hässleholm är kidnappad av höghastighetståg och passar inte in i det som behövs för pendling till och från jobb, för tillväxt och för godsflöden i Skåne. Regeringens feltänk om Stockholm–Göteborg–Malmö rakt och snabbt skapar problem för det runda Skåne lokalt och regionalt. Hur tänker regeringen lösa frågan för regional och lokal tåg-

Anf. 78 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! En bit in på 80-talet fanns det en samsyn om att man hade kommit till ett maxtak för tågen. Det skulle inte finnas så stor efterfrågan på tågtransporter.

Sedan dess har efterfrågan från såväl företag som människor slagit rekord. Vi har byggt mer, och därför använder människor mer. Men det beror också på att såväl företag som medborgare är mycket klimatmedvetna och vill använda det här energieffektiva och rena transportsättet.

Mot den bakgrunden, fru talman, har regeringen presenterat historiskt stora satsningar på att bygga nya tåg, på att underhålla de spår vi har och på de regionala trafikstråken. Det kommer vi att fortsätta med.

Det som förvånar mig, fru talman, är att Moderaterna, trots att större delen av vårt stamnät är närmare 100 år gammalt, motsätter sig byggande av ett nytt stamnät i vårt land parallellt med det som redan finns därför att det skulle gå alldeles för snabbt.

Det småskaliga fisket i Östersjön

Anf. 79 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Länderna i Europeiska unionen har i veckan kommit överens om nya fiskekvoter för Östersjön. De undantag som tidigare har funnits för bland annat Hanöbukten är nu borttagna. Detta drabbar främst det småskaliga fisket i bland annat Blekinge. Fiskarna själva beskriver detta som en dödsstöt för näringen.

Ett problem med fiskeripolitiken i Östersjön är det storskaliga foderfisket, som tömmer sjön på fisk. Men veckans beslut påverkar även det småskaliga humankonsumtionsfisket. För att fisket ska kunna överleva på sikt och för att vi ska ha de levande friska kuster som vi alla önskar är det viktigt att vi gör någonting för att hjälpa näringen nu. Jag skulle därför vilja fråga landsbygdsministern vad han avser att göra för att rädda det småskaliga humankonsumtionsfisket i Östersjön.

Anf. 80 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Jag håller helt och hållet med Åsa Coenraads om att det stora problemet är det otroligt stora trycket på de bestånd som finns i Östersjön och det faktum att dessa blir mindre och mindre. Hade vi inte lyckats i de här förhandlingarna med att pressa tillbaka fiskekvoterna är risken ganska stor att varken storskaligt eller småskaligt kustnära fiske hade varit möjligt de kommande åren. Det är bara att konstatera.

Mot den bakgrunden är jag väldigt nöjd med den uppgörelse som träffades. Därmed är förstås inte sagt att den kommer att lösa alla problem. Det här kommer att behöva göras ett antal år. Jag är också nöjd med att vi lyckades utverka en del undantag just för vårt kustnära fiske.

Vi behöver också se hur vi kan hjälpa många av dem som i dag är beroende av det kustnära fisket att kunna överbrygga eller överleva under de kommande åren tills fiskebestånden är så pass starka att vi återigen kan

bedriva ett starkare fiske än vad vi kan göra i dag. Vi kan helt enkelt inte fortsätta att pressa fiskebestånden på det sätt som vi gjort historiskt.

Förändrade jakttider

Anf. 81 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Tidigare i år fattade regeringen beslut om nya tider för allmän jakt i Sverige. Det innebar bland annat förändring inom älgjakten, rådjursjakten och en rad andra områden.

Vi som utbildar och har utbildat nya generationens jägare i teorikurs för jägarexamen har alltid kunnat säga att skälet till våra olika jakttider har byggts på biologiska och ekologiska hänsyn. Det har handlat om att på ett etiskt och bra sätt förvalta våra olika viltstammar.

Nu har man fattat beslut som är svåra att förstå ur det perspektivet. Tidigare i dag fick jag ett exempel från Östergötland där man upplever att det pågår brunstaktivitet i älgstammen efter att älgjakten har påbörjats i södra Sverige på det nya datumet den 8 oktober.

Jag vill därför fråga landsbygdsminister Ibrahim Baylan: Vilka ekologiska och biologiska faktorer har varit ledande för regeringens beslut om förändrade jakttider?

Anf. 82 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Varje gång vi fastställer till exempel den här typen av jakttider är det efter noggrann dialog med våra myndigheter, expertmyndigheter, men naturligtvis också forskningen. Det ligger till grund och botten för besluten.

Om man vill politisera det, som Erik Ottoson gör, försöker man säga att det helt enkelt inte går att förstå. Om man läser på ordentligt ser man vad som är grunden för detta. Det bygger på väl genomarbetade underlag från våra myndigheter och också från forskningen.

Fru talman! Jag vill också passa på, eftersom det är sista frågeställare och antagligen också min sista frågestund, att tacka både ledamöterna och talmannen för den här tiden.

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2021/22:33 Förstärkta skattereduktioner för förvärvsinkomster, sjukersättning och aktivitetsersättning

2021/22:34 Skattelättnad för cykelförmån och skattefri uthyrning av personliga tillgångar

Skrivelse

2021/22:12 Riksrevisionens rapport om myndigheters service till enskilda som inte kan eller vill vara digitala

Följande interpellationer hade framställts:

den 13 oktober

2021/22:49 Vräkningar av barnfamiljer

av *Momodou Malcolm Jallow* (V)

till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:50 SAS personalpolitik

av *Ali Esbati* (V)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:51 Framtiden för LKAB och samhällsomvandlingen i Kiruna

av *Linda Modig* (C)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 13 oktober

2021/22:135 Den svenska slavhandeln

av *Björn Söder* (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2021/22:136 Konkreta regelförenklningar för näringslivet

av *Magnus Stuart* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:137 Beslut om bearbetningskoncession

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:138 Återställningsstöd 2021 till barn- och ungdomsorganisationer

av *Magnus Stuart* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 13 oktober

2021/22:75 Smittspridning på äldreboenden

av *Alexandra Anstrell* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:101 Skydd av äldre på särskilda boenden

av *Ann-Sofie Lifvenhage* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:76 Kreditgivares ansvar

av *Angelica Lundberg* (SD)
till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)

2021/22:80 Fotbollens villkorstrappa

av *Angelika Bengtsson* (SD)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2021/22:77 De svenska militära insatserna i Mali

av *Björn Söder* (SD)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2021/22:79 För djupning av EU:s relationer med Taiwan

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:78 Spridning av radikal islamism i moskéer

av *Björn Söder* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:86 Kinas upprepade kränkningar av Taiwan

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:96 Solidaritet med Taiwan

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:81 Studien om antikroppar mot covid-19

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2021/22:84 Jämställdhetsministerns klienttillhörighet

av *Louise Meijer* (M)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:82 Kriminella klaner

av *Ellen Juntti* (M)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:88 Fredat fiske på strömning i Bottenhavet

av *Elin Segerlind* (V)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:91 Motorcyklar i bussfiler

av *Johan Hedin* (C)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:87 Könseparata baddider

av *Roger Haddad* (L)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:83 Brott bland utrikes födda

av *Ellen Juntti* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:85 Brottslighet bland andra generationens invandrare

av *Louise Meijer* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2021/22:97 Turkiets brott mot internationella konventioner

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:92 Tågfärjornas vara eller icke vara

av *Jessica Thunander* (V)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2021/22:93 Säl och skarv i Östersjön

av *Martina Johansson* (C)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:90 Skuldregister

av *Angelica Lundberg* (SD)

till statsrådet Åsa Lindhagen (MP)

2021/22:89 Sänkt skatt på bensin

av *Björn Söder* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2021/22:99 Det assyriska folkets och det yazidiska folkets rättigheter i Irak

av *Robert Hannah* (L)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:98 Kinesisk teknik

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:94 Kustnära fiske

av *Martina Johansson* (C)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2021/22:95 Fiskeförvaltning

av *Martina Johansson* (C)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

Prot. 2021/22:16

14 oktober

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 15.12.

Sammanträdet leddes

av tredje vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 12.31 och av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

GERGÖ KISCH

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Upphävande av medgivande för utskotten att besluta om deltagande på distans vid utskottssammanträden	1
§ 2 Justering av protokoll	1
§ 3 Anmälan om ersättare.....	1
§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	1
§ 5 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott.....	2
§ 7 Motioner för omedelbar hänvisning	2
§ 8 Svar på interpellation 2021/22:17 om kunskapsbaserad vård till sexualbrottsutsatta	3
Anf. 1 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	3
Anf. 2 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M)	4
Anf. 3 ULRIKA KARLSSON (M)	5
Anf. 4 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	5
Anf. 5 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M)	6
Anf. 6 ULRIKA KARLSSON (M)	7
Anf. 7 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	8
Anf. 8 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M)	9
Anf. 9 Socialminister LENA HALLENGREN (S)	10
Ajournering.....	10
Återupptaget sammanträde.....	10
§ 9 Frågestund	11
Anf. 10 FÖRSTE VICE TALMANNEN	11
<i>Regeringens inställning till kärnkraften</i>	<i>11</i>
Anf. 11 LARS HJÄLMERED (M).....	11
Anf. 12 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	11
Anf. 13 LARS HJÄLMERED (M).....	11
Anf. 14 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	12
<i>Brottslighetens kostnader för näringslivet.....</i>	<i>12</i>
Anf. 15 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	12
Anf. 16 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	12
Anf. 17 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	12
Anf. 18 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	13
<i>Översyn av miljöbalken och flytten av Kiruna</i>	<i>13</i>
Anf. 19 HELENA VILHELMSSON (C)	13
Anf. 20 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	13
Anf. 21 HELENA VILHELMSSON (C)	14
Anf. 22 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	14
<i>Skydd av miljörättsaktivister</i>	<i>14</i>
Anf. 23 LORENA DELGADO VARAS (V)	14
Anf. 24 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP).....	14
Anf. 25 LORENA DELGADO VARAS (V)	15
Anf. 26 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP).....	15
<i>Slutförvar av kärnavfall.....</i>	<i>15</i>
Anf. 27 LARRY SÖDER (KD).....	15
Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	15

Anf. 29 LARRY SÖDER (KD).....	16	Prot. 2021/22:16
Anf. 30 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	16	14 oktober
<i>Elpriserna och kärnkraften</i>	16	-----
Anf. 31 ARMAN TEIMOURI (L)	16	
Anf. 32 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	16	
Anf. 33 ARMAN TEIMOURI (L)	17	
Anf. 34 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	17	
<i>Sverige som innovationsland</i>	17	
Anf. 35 ÅSA ERIKSSON (S).....	17	
Anf. 36 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	17	
Anf. 37 ÅSA ERIKSSON (S).....	18	
Anf. 38 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	18	
<i>Tillgången till el i södra Sverige</i>	18	
Anf. 39 MARIA GARDFJELL (MP).....	18	
Anf. 40 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	18	
Anf. 41 MARIA GARDFJELL (MP).....	19	
Anf. 42 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	19	
<i>Företagares villkor</i>	19	
Anf. 43 IDA DROUGGE (M)	19	
Anf. 44 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	19	
<i>Kärnkraften och taxonomin</i>	20	
Anf. 45 CHARLOTTE QUENSEL (SD)	20	
Anf. 46 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	20	
<i>Ett effektivare kraftledningssystem</i>	20	
Anf. 47 ANDERS ÅKESSON (C)	20	
Anf. 48 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	21	
<i>Oseriös marknadsföring av konsumtionslån</i>	21	
Anf. 49 JON THORBJÖRNSSON (V).....	21	
Anf. 50 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	21	
<i>Arbetet mot korruption i biståndet</i>	22	
Anf. 51 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	22	
Anf. 52 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP)	22	
<i>Företagens beredskap för klimatrisker</i>	22	
Anf. 53 BJÖRN WIECHEL (S)	22	
Anf. 54 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	23	
<i>Miljöbalken</i>	23	
Anf. 55 LARS JILMSTAD (M)	23	
Anf. 56 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	23	
<i>Biståndet till Afghanistan</i>	24	
Anf. 57 MATS NORDBERG (SD)	24	
Anf. 58 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP)	24	
<i>Tillgång till bredband och telefoni i hela landet</i>	25	
Anf. 59 JESSICA THUNANDER (V)	25	
Anf. 60 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	25	
<i>Fisket och den havsbaserade vindkraften</i>	25	
Anf. 61 ROLAND UTBULT (KD)	25	
Anf. 62 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	25	
<i>SSAB:s omställning till koldioxidfri produktion</i>	26	
Anf. 63 SOFIA AMLOH (S).....	26	
Anf. 64 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	26	

<i>Elförsörjningen i Skåne</i>	26
Anf. 65 BORIANA ÅBERG (M).....	26
Anf. 66 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	27
<i>Åtgärder mot överskuldssättning</i>	27
Anf. 67 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	27
Anf. 68 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	27
<i>Det svenska jordbrukets konkurrenskraft</i>	28
Anf. 69 JOHN WIDEGREN (M).....	28
Anf. 70 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	28
<i>Drivmedelspriserna och landsbygden</i>	28
Anf. 71 ERIC PALMQVIST (SD).....	28
Anf. 72 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	29
<i>Formerna för biståndet till Afghanistan</i>	29
Anf. 73 HELENA STORCKENFELDT (M)	29
Anf. 74 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP).....	29
<i>Bredbandsutbyggnaden på landsbygden</i>	30
Anf. 75 JIMMY STÅHL (SD)	30
Anf. 76 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	30
<i>Tågtrafiken i Skåne och höghastighetsbanorna</i>	30
Anf. 77 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	30
Anf. 78 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	31
<i>Det småskaliga fisket i Östersjön</i>	31
Anf. 79 ÅSA COENRAADS (M)	31
Anf. 80 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	31
<i>Förändrade jakttider</i>	32
Anf. 81 ERIK OTTOSON (M)	32
Anf. 82 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	32
§ 10 Bordläggning	32
§ 11 Anmälan om interpellationer	33
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	33
§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor	33
§ 14 Kammaren åtskildes kl. 15.12.	35